

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hídkaputól kimenet balra a 24. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasádos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

A „nyitási” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzandók.

KIADÓ-HIVATAL:

Középütcza, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

1865-dik évi folyamára.

Egészévre . . . 12 forint.

Félévre . . . 6 „

Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középütczai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Kolozsvár, január 18-án

(H. S.) Egyik közlebbi cikkünkben *) volt szerencsénk némi elmélkedéssel s pár historiai adattal járulni a politikai téren való passiv ellentállás jogosultságának és sikerteljes hatásának igazolására.

Mondók, hogy az események hatalmának sajnos irányzata által a magyar királyság már nem egyszer lön felhíva, hogy erejének e téren való kifejtése által önismertre vezető komoly fanuságokat nyújtson akár az osztrák államférfiaknak, akár magának a nemzetnek.

Mondók, hogy Magyarország ellentállási erejének megtörhetlen hatalma — anyagi és erkölcsi eszközökkel vívott küzdelmek folytán — historiai tények által van constatálva; s a jelen helyzet viszonyai közt is nincs miért csüggedniünk; ha el nem vesznék Mohácsnál, sőt a physikai küzdelem ezen durva teréről is erkölcsi diadalt hozánk át e korba azon elismerésben, hogy a magyar keresztény miveltésért áldozta fel magát a féltold barbár világhuralmi terveinek megtörése végett; ha mindazon kormányeszközök, melyeket II. József a múlt században s Ferencz a jelen század elején a szorosabb államegység érdekében alkotmányjogunk mellőztével oly erélyesen alkalmazott, nem sikerültek: bizonyára el nem vesztetünk most, midőn álláspontunkat a jelen politikai áradat közepette még azon tudat is szilárdítja, hogy a passiv ellenállás tana nem a mostani helyzet valami újdon szüleménye, hanem Európában ismert politikai rendszer, melynek eredményét annyival több joggal helyezhetjük loyális kilátásaink közé, mivel az e téren küzdelem sajnos megújulása hazánkat a szellemi és anyagi fejlődés sokkal magasabb fokán találja, mint ez akár a II. József, akár a Ferencz korában történt.

Ez volt igénytelen elmélkedésünk alap-esszéje, s azt a jelen viszonyokkal szemben a lehető legildomosabb ellenzéki modorban kívántuk nyújtani.

Természetes azonban, hogy fejtegetésünk folytán az alapeszme körül több mellékeszme csoportosult, melyeknek mindenike bő anyagot szolgáltatathat a kérdés több oldalról tárgyalására.

A „Hermannstädter Ztg.“ e cikkünket egészterjedelmében átvévén, f. hó 14-ki számában egyszersmind megteszi rá egy főcikkekben megjegyzéseit, főleg a mellékeszmék nyakát igyekezvén kitekerni.

De úgy hisszük, e törekvésért kevés siker koronázta; sőt egy vallomást tesz, mely inkább a mi szempontunknak kedvez.

„Imé — így kezdi — végre előttünk volna a passiv ellentállás jóformulázott fogalma, melyet egy tősgyökeres magyar lap, a „Kolozsvári Közlöny“ hozott“, s tacendo elismervén annak jogosultságát, mindjárt rá bevallja, hogy „az os magyar alkotmány csakugyan kétoldalú szerződésen alapul“, nem pedig uralkodói teljhatalom kifolyása, nem kegyajándék, melyet egyszerűen valamely uralkodó nagylelkű önelhatározásának lehet köszönni.

Hozzáteszi ugyan, hogy e két oldalú szerződés „gyöngye választott fejedelmektől nehéz időkben tulhatalmas és elbizakodott (übermüthige) vasalok által csikartatott ki“, de ez mit sem változtat a hosszú századok során át érvényesült tényálláson.

Ha dönthetetlen igaz volna is, a mint

hogy nem az, e „kicsikarás“-ra vonatkozó állítás, később jött erős uralkodók is kölcsönös egyezmény alapján fogadták el, királyi esküvel szentesíték s teljes jogérvényre emelék azt többé nem „tulhatalmas és elbizakodott vasalakkal“ szemben is, s ismervé ama buzgó, mondhatni tulbuzgó osztrák szellemű lap hasábjain nyilvánulni szokott kegyeletes érzelmeket, fel sem tesszük, hogy cikkírő a felséges Habsburg-házból választott uralkodóinkat szintén a „gyöngye fejedelmek“ sorába iktassa. Isten örizzen ily gyanúsítástól! Pedig ezeknek ajkairól szint-nyug hallatott a királyi eskü, mely alkotmányunkat szentesíté.

Legyen szabad tehát a fenebbi elismerésben mindenekelőtt öröndetes jelét üdvözölni azon nagy haladásnak, melyet államjogi viszonyaink jogszerűbb, méltányosabb distingválásának terén még a „Herm. Ztg.“ is tanusít, mely soha sem akarta elismerni azon jogviszonyt, mely a birodalom két fele közt, a kétoldalú szerződés elvén s illetőleg tényén alapulva, a valódi kapcsolatot képezi.

Üdvözöljük a „Herm. Ztg.“-ot, hogy e szerint a magyar királyságot többé nem tekintik jogvesztett félnek, s követve a birodalmi tanács, az osztrák publicisták, s az egész birodalom közvéleményének dicséretes példáját, végre szintén fölemelkedett azon jobb belátás színvonalára, a hol a „verwirkt“-elmélet Magyarország irányában — mint a jelen bonyolult helyzet nehézségeinek főforrása — teljes elkarhozatásra talált!

Miután maga az államminister ö exca is méltóztatott már dec. 1-sőjén a birodalmi tanácsban hallatott beszéde folytán elismerni, hogy Austriának csakugyan két fele van, hogy van magyar kérdés, a melyet ministertársaival együtt erősen óhajt mielőbb megnyugtatólag megoldani, s hogy „a reichsrathban megszavazott törvény Magyarországra nézve semmikép (keines Falls!) se érvényes“, miután centralisták által felállított theoriák divatos chablonjai — oly rövid idő alatt rendre elvetettek a közvélemény által; s a Magyarországi öszinte, jogszerű kiegyezkedés szükségességének elismerése feltartóztatlanul tör át mindazon chinai falakon, melyeket a beolvasztási törekvés emelt, miután nemcsak a független, hanem a félhivatalos, sőt a hivatalos jellemű lapok is, mint öröndetes jelenséget köszöntik ö Felsége s kormányja hajlandóságát a törvényes magyar országgyűlés közlebbi összehívása, s a kiegyenlítésnek alkotmányjogunk körén belüli méltányos megkísértése iránt; miután az égető belállamjogi kérdés méltányosabb s szerencsésebb kilátásokra jogosító felfogása körül mindenki oly nagy haladást tesz: valóban ideje, hogy a „Herm. Ztg.“ is — ha mindjártán csak elvéte is — egy lépést tegyen előre, s ne maradjon el a világtól.

Bármily engesztelhetlen gyűlölettel viseltessék is valaki a magyar nemzet iránt; bármily fájdalomosan érintse is szívét valakinek azon körülmény, hogy a magyar nem tud nemzetiségi „singularis“ érdekei és ősi hagyományos intézményei szeretének, multjához való hűségének és rendeltetése iránti „rögeszméjé“-nek befolyása alól menekülve, azon „magasabb“ cosmopoliticus szempontokra emelkedni, a hol ömaga feladásával a nagy német nemzet érdekei és miveltésének hatáskörében oly szépen assimilálódhatnék s osztályrészesévé tehetné magát mindazon áldásoknak, mindazon dicsőségnek, mely a nagy német nemzetet olyannyira boldogítja; bármily „bornirt“ szempontból származónak tekintse is valaki azon „makaes-ségot“, melylyel a magyar századok óta ellentáll minden oly törekvésnek, mely felfogásával ellenkezik, miután ezen ellentállási erő legyőzhetlennek bizonyult be, kár lenne a vizslyát, a valódi államérdék rovására, tovább is folytatni, s úgy hisszük, nem messze vagy tán éppen itt van az idő, midőn minden osztrák államférfi, még talán maga a „H. Ztg.“ szerkesztője is megjön, hogy Austriának, mint államnak tulajdonképi rendeltetése nem az, hogy a német nemzetet (hiszen különben is elegenden voltának!) beolvasztás által számlag gyarapítsa, hanem a valódi államcél e polyglott status egységét, azoknak az ugynevezett singularis érdekeknek a történelmi alapon való méltányos

öszhangzásba hozatala által, fentartani; s a legokosabb kormányelv Magyarországgal és nem Magyarország nélkül kormányozni!

De a „H. Ztg.“ nem ismeri el, hogy a magyar alkotmány a haladó korszellem hatása alatt századokon át oly módon fejlődött, miszerint rendre fölelé mindazon elveket, melyeknek a civilizatio szempontjai érvényt követeltek, s az 1848-ki vívmányokat is csak oly jelleműeknek bélyegzi, mintha azok indoka nem egyéb, mint az Austriától való elszakadás titkos vágyában érlelődött volna meg.

E pusztá tagadás és gyanúsítás mennyire erőtlen lánszatörés felfogásunk ellenében, közlebbi cikkünkben kísérteudjük meg kimutatni.

Erdőszetünk s ezzel kapcsolólóg a hesdái köz-havasok tízéves kezelése.

S. T. - H. SZ. L. dec. 19.

IV. A h. köz-havasok mintegy 20,000 holdterületen terülnek el. Ezek 48 előtt csak 4000 váltó frtot jövedelmeztek, melyből 1000 holdra mintegy 200 váltó frt esik. Ezen összeg pedig nem sok ezer hold birtok után. Ennyit egy jól rendezett 1000 holdnyi területen vadászat, halászat, legeltetés és makkoltatás is behajthatna. Hát aztán a sok készlet: u. m. deszka, lécz, zsendely készítés, kéreg-hántás, gerendázás, eszköz-, számszám-, és tűzifa-mennyit nem bővíthette volna a hevasjövédelmet 48 előtt egy 20,000 hold területű havasbirtokban.

A rendezés után, midőn többé a h. köz-havas tenyészterményei nem egy általános öszszegért adattak ki, hanem a helyett egy deszka-, lécz-, zsendely-, kéreg-, gerenda-, eszköz-, számszám- és tűzifa-tarifának felállítása állított meg a közgyűlésen, s a szerint taxáltatik minden fűrészkészítmény és más faanyag, 17,000 váltó frtra is felment a h. köz-havasok jövedelme.

A közlegelő, a közös havason 48 előtt marhaszámra voltak ugyan kiadva, s a szerint taxálva, hanem a rendezés után, midőn látta a közbirtokosság, hogy ugy adva ki a legelőket, sok visszaélés, kihágás történik, mivel a marhaszámításkor feles számú marhát rejtettek el a havas rengetegekbe, természetesen a kerülők egyetértésével, többé nem adattak ugy, hanem minden legelő terjedelméhez képest, bizonyos meghatározott öszszegért adatik ki máig is hasznóberbe.

A hesdái köz-havasok rendezése természetes rendfolyástól vette kezdetét. A h. közbirtokosság egy erdősabadság-czédula létrehozását határozta meg, melynek erejénél fogva, a h. köz-havasokban mindenki készíthet készítményt bizonyos meghatározott idő alatt. Ezen említett czédulával, midőn készítménye készen van, a pénztárnokhoz megy, és a pénztárba az illető taxát befizetvén, egy más czédulát kap, ott hagyván az előbbi, melynél fogva a közös havasokból bizonyos meghatározott idő alatt szállítmányát kiviheti, az örvonalon hagyván a czédulát; ezen czélszerű gyakorlat van használatban a fűrészkészletek kiszállítására tárgyában is, annyi különbséggel, hogy itt nélkülözhető az ugynevezett erdősabadság-czédula.

Valamint nem lehet egy vágással nagy fát leejteni: éppen ugy nélkülözhetlen valamégy valami a havasrendezésre nézve, a h. közbirtokosság által kitűzött czélhoz, hogy az naponta tökéletesb lehessen; mert jóllehet a czédulázás sok előnnyel bír a havasjövédelmé szaporítására nézve; de mégis a havasnak folytonos kihágás alatt álló rendetlen vágása nem volt ezáltal akadályozva, mivel a köz-havas, különösen a tönkölésre nézve, a vállalkozók szabad tetszés szerinti használatukra volt bocsátva csaknem mindenütt, s ezen káros körülményből a h. közbirtokosság arra a gondolatra jött, miszerint a fűrészmalmakat vegye hasznóberbe; mert ha nem is lesz a fűrészmalmak kezelésében nagy haszon, de legalább lesz abban, hogy a köz-havas fordákra osztva, rendszeren és észszerűen kezelhetik, ott, és olyan fákát vágatván tönkölőknek, a honnan legkönnyebben szállíthatatja, és melyek legczélszerűbbek fűrészkészleteknek.

Ezek mind, sőt még többek is, birtokosi közgyűlésen voltak megvitatta és határozati-lag helybenhagyva, megerősítve. Hanem:

Ember tervez, Isten rendez; mi bé is teljesedett a hesdái közbirtokosságra nézve; mert 1861—62. folytonosan tartó országos szárazság miatt nagy mennyiségű tönkjeit nem tudta leszállítani fűrészmalmához, s ezen két évek alatt nem is tudott fűrészkészleteket állítani ki, mi nem keveset buktatta a havasjövédelmekét.

1863—1864. eléig tönk, eléig készlet mindenfelől, s itt megint egy legyőzhetlen akadály állott elő a havasjövédelmeknek, a pénzsűke. Nem lévén pénz, kevés építés történt vidékünkben, és szomszéd városainkban a régiékhöz képest; természetesen kevés fűrészkészlet költ el.

Itt már mélyen szállott magába az illető birtokosság, s azt mondá ki, hogy: ámbár, midőn a fűrészkészletből bejöheto jövedelem számított ki, akkor egy szál 12" deszka 40 krajczarra tétetett o. ért., most pedig egy ilyen szélességű deszka 20 krron kél, mi kevés ugyan; mégis adassék ugy is, csak hogy keljen, és gyűljön bármennyi pénz, mi a mindennapi égető szükségeket fedezhesse.

A havasintéző személyzet mindent is elkövetett, csakhogy kelendőséget teremtsen elő. Azt is megtevé, hogy vidékünk 25 falvaiban pontosan körözette, miszerint hetenkint kétszer kedden és szerdán benn a Járavizében a fűrészmalmoknál fűrészkészlet-vásár leend, hová felesen is gyűltek vásárlók. Ezen gyakorlat ma is foly.

Tehát ma, midőn ezen sorokat írom, így állanak a h. havasi közdolgok.

1855—1864-ig december 19-ig a h. köz-havasok kezelésére vonatkozólag különböző vélemények, nyilatkozatok merültek föl; s azoknak nagyobb része határozatba is ment át, de tökéletes végrehajtásba csak is némelyike juthatott; mert egyfelől a pénzsűke, másfelől pedig a kezelésben gyakran előforduló kedvetlenségek, melyeket legtöbbször a nép idézett elő, azon remény alatt, hahogy így bánik, visszajönek még a fűrészmalmok, a köz-havasok önkényes és préda kezelése alá. Ez, mint nagy akadály állott a kezelés útjában, mit az intézőszemély legyőzni annyival is inkább bajosan tudott, mivel még értelmes emberek is szerepeltek az ügyben, hogy megbukjék idővel.

Egy havaserdő kezelésnél, valamint egyebütt is szakképzettség, mély belátás, józan felfogás, egyetértés, emberismeret, igazságosság, viszonytudás, jó hajlam, jó számítás, életbölcésszet és kitartás nélkülözhetlenek az intézőszemélyzetben.

A havaserdő kezelés nem lehet el egy tartalékpénztár- és készletmagazin nélkül. Az első nélkül azért, hogy a mindennapi szükségeket rögtön fedezhesse, hogy e miatt kedvetlenség ne merüljen föl birtokos, intézőszemélyzet és munkás között. Az utolsó nélkül, hogy mindig kész készlettel várja a vevőket. Így mind a két tekintetben megvan a hitel, a bizalom.

Egy havaserdő kezelésnél a közös ügyek vezetésében, az egyéniségek mindig elő-nem pedig visszahatók legyenek tetteikben. És ezen előrelátó irányát az intézőszemélyzetnek, az illető havas-tulajdonos védje, lelke-sítse, s ha akadály jön közbe, ne azzal segítsen a bajon, hogy régi vágásba vigye vissza az ügyet; hanem ugy, miszerint, ha a jelen rendszer, kezelés nem felel meg a várakozásnak tökéletesen, az ebeli hiányokat fűrkéssze, ezeket egészítse ki; s így czélszerűen elczélszerűbbet állítson elő az első helyett; mert csak így tud az idővel haladni, mert csak így tud az időben alkalom szerint okszerűen, segíteni az erdőkezelési bajokon.

Az intézőszemélyzet, havasigazgatóság, mindenekelt megtevé, s tetesen is. Véleményét, tervét, egy józan számítás alapjára fektetve adta be a h. közbirtokosi gyűlésnek tárgyalás és határozás végett. Megtörténvén a határozat, ezt tökéletesen életbeléptetni, az igazgatóság bizott meg. Nem is késett az életbeléptetéssel, ámbár nehezek és nyomasztók voltak a körülmények.

A hesdái köz-havasok intézőszemélyzete, ámbátor a tízéves kezelési időn keresztül sok aljaskodó lelkek kísértették meg ügyvezetésében, mégis csüggedetlen maradt szilárd lelkületében. Igen! mert mindig észlelő volt Horatiusnak ezen mondata:

*) Lásd „Kolozsvári Közlöny“ 4. sz. 1865.

Instum et tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava jubentium,
Nec vultus instantis Tiranni,
Mente quatit solida.

Pálfi András.

Kül- és belföldi levelezés.

É. é. s. j. jan. 16.

Múlt év dec. 22-én a bécsi egyetem polgári gyűlést tartottak az egyetem ötszázados jubileuma ügyében. A bizottság az egyetem consistoriuma elébe terjesztvén határozatot, mely szerint f. év márt. 12-én tartassék az ünnepély, mint az egyetem alapításának napján, visszatartott azon megjegyzéssel, hogy az ez ügybeni lépések tilosak, mert deákosság (Studentenschaft) a bécsi egyetemen nem létezik s a jubileum rendezésére a consistorium s professori collegium levén csak hivatva, a deákoknak csak is ahoz szabad magokat tartaniok, a mi azok által parancsoltatik.

Ennek következtében a 15 tagból álló bizottság megbízásáról a jubileum ügyében ünnepélyesen lemondott s egy nyilvános, a deákokhoz intézett, felhívásban erkölcsi kötelességgé teszi minden deáknak, az egyetem ötszázados jubileumában nem részesülni.

Ennek következtében a bizottság a consistorium elé citáltatott. Mintán csak két szavazat többséggel mentetett fel a relegatívai büntetés alól (Arndts prof. indítványa) s mintán Heimer professor indítványa, a tizenötöt a rendőrbatóságunk átszolgáltattai, beves vitatkozás után nem fogadtatott el, abban állapotott meg a magas consistorium, hogy csak komoly intére szorítokozik s neveiket az egyetem fekete tábláján kihirdetendi.

A bizottság tagjai az Arndts prof. által aláírt citatiót már megkapták, mely szerint holnap elmulasztatlanul jelenjenek meg a consistoriumi teremben az említett inté meghallgatás végett.

A deákok közt forgó hír szerint Hyrtl rector ur egy első rendű római érdemjelt kapott.

Károly Friderik, porosz berezeg, tegnap este pont 8 óraker érkezett meg a bécsi északi indóházba. Leopold főherceg által fogadtatott a magos vendég ismételt ölelések s csókok közt. A herceg a Hofburg egykori császári termekbe szállásoltatott s megérkezése után a császár, a császárné s a főhercegek által fogadtatott. A fogadtatás 9 óraker théával végződött, mely a császárné termében öven terítkekre terjedett.

A bécsi lapok a herceg utazásának okát nagy figyelemmel kísérik. „Hó borítja a házak fedelét, jég csapok függnek a csatornákon, az időjárás hideg s kellemetlen, ily évszakban nem szoktak hercegek távol eső udvaroknál etikette-látogatásokat tenni.“

A porosz trónbeszéd a legbosszabb okmány, mely eddigé a bécsi lapoknak távirati uton tudomására tértett. Jan. 14-én délben 1 óraker tartotta a király a beszédet, s ugyanaz nap 6 1/2 óraker már Bécsben volt a szöszertint másolatja. Az országgyűlés programja így hangzik: „Nem terjesztjük az összeközezanást, de nem is leszünk engedékenyek.“ A nyugalom, kitartás s az egyetértés, kiált fel egy porosz lap, „lesznek azon jelek, melyek alatt a győzelem késedelmezik ugyan, de nem maradhat el. Illetik azokat, kiknek zászlójok a jog, kiknek peccstjök a törvény, kiknek alapjok az alkotmány, kiknek védelmök az ezerszeres eskü, kiknek hivatások a hűség, kiknek beszédjük az igazság, kiknek paizsok ügyök igazsága, s kiknek vértjök a nép szeretete s bizalma.

K. S.

Debreczen, jan. 4. 1865.

A hangversenyek idejét éljük. Egyik „világhírű“ művész a másik kezéből adja a kiléneset. Szép az a világhír, s mi meg is tudjuk becsülni birtokosát, ha hozzá méltólag jelenik meg. Ámde némelyek nem jó szívvel nézték Reményi Ede széles modorát, melyet művészi hűrel megegyeztetni mi is valóban nem tudunk. Reményi egy hangverseny adott, s ekkor is megmutatá, hogy az angoloktól hidegvértiséget és még valamit (talán később visszatérek reá) éppen el nem sajtított. Vele egy időben rendezett concertet Zorimba Jozefa k. a. zongorán s most 8-án Tausig adand nagy hangversenyt. E részben tehát nincs hiány. A művészek boldogitnak benutunket látogatásainkkal; de a mi közönségünk e nagy boldogságot egy kissé neheznek találja. Természetes. Most különben könnyebb, kedélyesebb szellem lengi át városunkat, mintsem egy világhírű művész (így nevezi Tausig is magát) mely figyelmet igénylő symphoniában órahosszant lélekzet nélkül illni kedve volna; mert ha egy, csak egy későn jön is, a művész bizony megszólítja érte, miért mert későn érkezni? s még szerencse ha vonójával meg nem kopogtatja fejünket.

Mea culpa, mea maxima culpa, hogy kimondam nagy hirtelen; de hiába, én nem jártam még keresztül-kasul a nagy világot, s bizelkedem magamnak, hogy ha ezt teszsem is, ott inkább illedelmet, stb. szerzendek mint durvaságot. Említém, hogy városunk kedélyes. S pedig mennyire? S lehet-e ez máskép, midőn 32-harminezekét colon lejt a legkedveltebb táncokat. 32 colon! S itt egybe van gyűlve színe, java az életrevaló küsséségünk. A táncmestereknek volt is világunk; s e nagy világ miatt történt talán, hogy egy némelyik közülök megszédült, s nem így hagyott jó emléket maga után. Anyival inkább dícséretet érdemel a családapák részéről kivált, Dentsch Ignác táncmester ur, ki a zenedében tartott táncestélyek alkalmával mind tapintatteljes bánásmódja, mind sikeres tanítása miatt a közbecsütlést kiérdemelte. Most jönnek aztán a bálók, casino- és álarozs bálók! Reszler ilyenkor egy kissé jobban érzi magát. Bizony ideje is volna már valami okosat gondolnia, mert közönségünk a mint látszik, most elemében volna! Gondolkodik és gondoskodik ugyan Reszler, tagadhatatlan, új, meg új élvezetekről; így Rózsáné, Tőkés Emília asszonyt egy párszor felléptetnie sikerült, majd Molnár, a népszínház volt igazgatója debutirozott force szerepeiben sőt a „Tíz leány, s egy férj sem“ és „Chnfleuri ur otthon lesz“ című kedves zenéjű operetteket is betanultatá, csak hogy az nem jutott eszébe a kedves Reszler urak, hogy nincs kívül eljátszatnia! Mert bizony Timárné meg Foltényi nem mindenható, hogy semmiből csak valamit is tudnának előteremteni. Bezzeg jó volna most Komáromi; meg a többi, a kiket tudja isten miért, miért nem meg nem tartott, pedig megtartatott volna. Vagy azt hiszi Reszler ur, hogy rossz színész és jó darab. A darab lehet jó, ha nem tudják élvezetövé tenni ön színészei! A színésznél levén, meg kell említenem, hogy az állandó színház octoberi löversenyaink adatik át az utókornak ünnepélyesen; a város igen szépen fogta fel helyzetét s mint halljuk évi subventióul 6000 frtnál nem igen fogadni kevesebbet; ide járulván még a ház fűtetése. Hát arról nem gondolkozik a nemes város hogy a szép színházat valami alkalmi darabbal nyitassa meg? Szerintünk ez legillőbb volna. Pályázatot kell rá hirdetni. Érdekes volna ha nagy-szerű darabot, egy második Bánk-bánt állít elő a megnyitási pályázat?

Szellemi életünk sines terjedésben. Debreczennek két lapja van. A kezdet nevésege alatt nyög arra Péro, ha eddig nem, ezután is meg fogja mondani, a melyet aradi commendáns uramtól Excellentiád bővebben megérthet. — Kezdődött ez palam et publice Turnál nemes Hevesvármegyében, 27-a aprilis, és Szent-Andráson, ezen nemes Békésvármegyében proxime practeriti. Magam Szarvasra 10) 28-a ejusdem érkezém reggel, mely Szent-Andráshoz közel van, hogy utamat bizonyos dolgaimra vegyem, legelsőbb ott érttem, hogy szent-andrási bíró Vertesi Mihály, valaki fégyvert foghatott a faluban, más több nemes vármegyéből való conjurált társaival felöltette, és immár két zászlóval volna. A pusztákon levő örményeknek, egy a turi vásárra készülő kereskedőknek sok ezer forintjokat, fegyvereit, paripáját és ruháját elszedte, magát is sergét „Kurueznak“ hirdette. A szegény együgyű parasztságot pedig Vertesi, ki főstrá zsamesternek hivatta magát, Sebestyén János lovasok, Pap Gáspár gyalogok kapitánya, Matuló Pál, Tóth, ki irástudó s leghíresebb volt köztük, és annak előtte Péronak Fourierje lett volna, úgy hitegették: hogy ők Rákóczi szá-

arra Péro, ha eddig nem, ezután is meg fogja mondani, a melyet aradi commendáns uramtól Excellentiád bővebben megérthet. — Kezdődött ez palam et publice Turnál nemes Hevesvármegyében, 27-a aprilis, és Szent-Andráson, ezen nemes Békésvármegyében proxime practeriti. Magam Szarvasra 10) 28-a ejusdem érkezém reggel, mely Szent-Andráshoz közel van, hogy utamat bizonyos dolgaimra vegyem, legelsőbb ott érttem, hogy szent-andrási bíró Vertesi Mihály, valaki fégyvert foghatott a faluban, más több nemes vármegyéből való conjurált társaival felöltette, és immár két zászlóval volna. A pusztákon levő örményeknek, egy a turi vásárra készülő kereskedőknek sok ezer forintjokat, fegyvereit, paripáját és ruháját elszedte, magát is sergét „Kurueznak“ hirdette. A szegény együgyű parasztságot pedig Vertesi, ki főstrá zsamesternek hivatta magát, Sebestyén János lovasok, Pap Gáspár gyalogok kapitánya, Matuló Pál, Tóth, ki irástudó s leghíresebb volt köztük, és annak előtte Péronak Fourierje lett volna, úgy hitegették: hogy ők Rákóczi szá-

10) Pekszik a három Körös és Berettyó folyóknak egybefolyásánál, sik ronaszú kies vidéken, és pedig éppen azon helyen, hol a régi Szarvas állott, akként mégis, hogy nagyobb kiterjedése s növekedése miatt egyik fele a kákai, másik pedig a halásztelki pusztára már kinyulik, keletről Endrőd községtől 2 1/2, Mező Derény és Békés-Csaba városától, délről csongrádvármegyéi Szentcsérvárosától 4 1/2, nyugatról Sz. Andás s Ócsúd helységekétől 1 1/2, északról pedig Mező-Tur városától 3 mérföld távolságra. Lásd bővebb leírását Palugyai „Magyarország történeti, földirati s állami legújabb leírását.“ IV. k. 253. lap.

ugyan az egyik, de azért ha nincs jobb, megelégszünk vele. Egyet mégis mondanánk helyi lapunknak: Igyekszék eredeti ezikeket adni, ne sajnálják a fáradságos kezét egy kissé a tollhoz nyomni; tudjuk, hogy telnek mert bizony furesán veszi ki az magát midőn a Vasárnapi Ujság báró Baurffy gazdasági tiz parancsolatját a Hortobágyból vezítája, holott tudjuk, hogy ott csak ki ollózza volt. Az olló különben most majd minden lapnál a főmunkatárs; jól mondja a múlt évi számai valamelyikében az Üstökös: igen, uraim, azon lapoknál, kik nem tartják szegénynek az ollót szerződötteti El hát az ollóval Hortobágy barátunk! Nyomdánk nagyban működnek. Révész Imrénk Egyháztörténetana közelebb hagyja el a sajtót. A többek közt megemlíthetjük még az önképzede Koszoru ezimű albumát, melyet alapítója gyarapítására szentelve ad ki, s mely már a véres nyomdájában sajtó alatt van. A mi hasonlóan érdekes mint a többi, utóljára hagyám. Az Ország Tükre és Fővárosi lapok hasábjain sokszor találkozott az olvasó olyan ezikkkel, melyek a világ irodalom legnagyobb bajnokait a külföldi legjelesebb írók, ismertetők ntán jellemezve tiltkózik elé. Ezeket szerzőjük egybegyűjtve most rendezi „Irodalmi Tanulmányok“ czim alatt sajtó alá. Szana Tamás ur valóban dícséretes szorgalommal működik a tétén, s az „Irodalmi Tanulmányok“ mennyire ni megítélni képesek vagyunk, nyereség leendő irodalmunkban. Előre! O—S.

Hazai intézetek.

Az orsz. gazdasági egyeslet folyó hó 19-kén tartá közgyűlését, mikor is elnök gr. Mikó Imre ő nagyméltósága a gyűlést a következő elnöki beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

Alapszabályaink minden betelő év végével közgyűlés tartását rendelvén, a tisztelt egyesületi tagokat kötelességem szerint egybehívtam. Egyesületünk évi munkálkodására visszapillantani, s azok főbb mozzanatait kiemelni, a titkári jelentés feladata.

Vannak a társadalomnak olykor nyugvó korszakai, hasonlóak a nagyvízhez, melynek megszűnésül folyása, midőn emelkedett gátokhoz ér. Ilyen a mi korszakunk: főjellemé a hallgatás és várakozás. S avagy nem természetese, ha a közélet képe fejezi ki magát az egyesületi munkásság téteményeiben és közállapotin is?

Azonban a lefolyt évet meddőnek még sem mondhatni. A népek fejlődésének, valamint az erre munkáló egyesületeknek eszközei: a jónak keresése és cselekvése, szintegy mint a megismert rosznak kimutatása és kerültetése. A gazdasági egyesület, már nevével fogva, mint egy intő jel áll ott a naponkint ziláltabbá váó társadalmi viszonyok közepette, óván hazánkfiat a vagyonaikkal való bőv gazdálkodástól; gyűlései, értekezletei, közgyűlési végzése kiáltó szóként hangzanak szét a hazában, mely mindenkit szorgalomra, számításra, takarékosagra figyelmeztet.

Ez egyesületünk általános hatása.

Mutajka fel azonban nyomait oly szolgálatoknak is, melyeket némely fontos kérdések célszerű megoldása érdekében cselekvő fellépése által tett. Ezeket elősorolni — mint fennebb is említém — a titkári hivatalos jelentés feladata. Legyen szabad azonban nekem is érinteni egyet, t. i. a saját birtok szabad használatása mellett a magas kormány előtt tett sikeres fellépését. Csak sejtjeni, kiszámítani nem lehet azt az anyagi és erkölcsi kárt, mely érte volna különben is szegényedő hazánkat, ha azon oldalról történt volna e század utófelében az

mára fogadják a népet; az egész rácszóság Péroval együtt a magyarok mellett fog lenni, most a portiótól szabaditják meg az országot; a rácszót, paraszt embert ne bántsák, hanem a nemességet, kereskedőket és németeket. Melyeket én Szarvason halván, utamat Békésre vettem, és még azon éjszaka irtam curenséket, hogy elejét vehették volna az ilyen kóborlók-nak, de 29-no Békésen délután két-három óráig várván, semmi segítségem nem jött, és az kóborlók az nap reggel megvervén Taresánál 17) a szolnoki nationális militiát, kiből négyet levágtak, Békés alá jöttek öt zászlóval az kóborlók, és magam is alig mehettém Gynlára.“

Ez okmány is elég világosan bizonyítja, hogy a nemes vármegye későn kezdett a zendülés elnyomásához. (Folytatjuk.)

Isidora emlékkönyvébe.

— „Folyó, mely szülőföldem bájvidékén Most is mint egykor úgy kigyózol át;

17) Ez összecsapás színhelye Palugyai szerint a taresai határhoz tartozó „Ösvenhegy“-en volt, mely legnagyobb részben lapályos kaszáló; Ösvenhegynek neveztetik, mivel az „Ösveny“ nevű kút ér vége vagy hegye ide nyulik. Itt volt a Békés és szomszéd megyei felkelt nép egyik vezérének a nép által „nagyóságos“-nak czimzett Nagy Andrásnak tábor. Azon halmočka helyét, hol zászlója ki volt tűzve, a nép üregebbjei maig is ismerik. Palugyai e csata helyét úgy említi, mint a hol a lázadók verettek meg; ez azonban nem áll, Klossz Mátyás alispánnak jelentéséből világosan látszik, hogy az első vaszteség a kikiltöltött katonaság volt, melyből négy el is esett.

egykori nomád életre visszatérés — jobban mondva visszaesés — a melyről az elhatározás volt. Igyekzett továbbá egyesületünk a magyar orvosok és természetvizsgálóknak közöttünk tartott ez évi nagygyűlése alkalmával, részint az ipar terén buzdítása, részint társadalmi uton erkölcsi befolyása s közvetítése által, ama nagygyűlésnek szép eredményét nem részben eszközölni.

Hogy az erdélyi gazdasági egyesület léte szükségesség, tehat tesz némi jót, mutatja a hazafiak benne helyezett bizalma, mely az újabb részvényalíráskor ismét megnyugtatólag lőn kifejezve.

Kivánni való, természetesen, marad fenn elég, azonban a tökéletesnek szívünkkel öhajtása mellett, azt a mi lehető, megtenni soha se mulasztjuk el. Az idők nehezek: könnyítsük meg munkássággal s takarékos költéssel. Közéletünk komor és sok tekintetben eslgesszű: tegyünk szembe vele lélekvidorságot s férfias akaraterőt. (Folytatjuk.)

Különfélék.

— (Necrolog.) Zudor Rákhel maga és fiai:

József, Károly, Albert, Dénes, Lajos és Viktor, nem különben leányai: Johanna (özv. Mihály Sandorné), Rákhel (Szolga Miklósné) és Krisztina, végre számos unokái nevében a legmélyebb fájdalomtól lesujtva tudatja szeretett férjének, a munkás életi családtyának, idős Jenői Józsefnek folyó hó 16-án délelőtti 10 óraker élete 82 ik évében tüdőgyulladás következtében történt váratlan halálát. Ha lelkesedett érzéssel állunk meg egy ősz bajnok, egy kiszolgált hadastyán néma sirja fölött, ki száz csatán „ezer vesztély közt“ vére hullásával szolgálta a hazát: bizonyára nem kevesebb illetődéssel állhatunk meg idvezültünk koporsója mellett is, — kinek hajfűrtei — a gondviselés kegyéből oly hosszúra terjedt élete alatt — a haza, a közügyek szolgálatában öszültet meg. Idvezültünk, mint megyei hivatalnok, mint a teremi egyház és makkfalvi iskola, mint a helybeli ref. főiskola pénztárnoka 31 éven keresztül életét közhasznúvá igyekezett tenni. Kik őt közelről ismerik, az iskolai előjáróság, a tanári kar tannaságot tehetnek, mely lankadást nem ismerő erély és buzgóság jellemezte őt hivataloskodásában; tudják mint volt az iskola ügye nemes szívével összeforva, s mily elismerés illeti őt azon lelkes honfiak koszorujában, kik e főiskolát a létezés újabb stadiumába juttató segélyezést által biztos rőpartra juttatni törekedtek. Az idvezült hült tetemei folyó hó 18 án délután 2 óraker helyeztettek az öröknyugalomra a m. vásárhelyi ref. sírkertbe. Béke poraira!

— Kiigazítás. Lapunk 7-ik számában az erdélyi inséglátottak részére tett adakozás, s azoknak a megbízott egyesekhez szétküldése említettév meg, hibáson iratott, hogy a dedrád-szép-akiak részére szánt 695 forint o. é. adomány szétosztás végett Bánffy János báró urhoz küldetett volna, minthogy azon ősszeg B. Kemény Kálmánhoz küldetett ki.

— A mint Ploestből értesítenek minket, az ottani magyar oskolánövendékek szülőikkel együtt újév végén tisztelkedtek kedvelt lelkészük Czelder Mártonnal, fákláys menettel, és forró szeretetüket s tiszteletüket tolmácsoló szónoklatokkal; mire Czelder tartott megható szónoklatot, mely alatt a hívek hallhatóan zokogtak. Az ünnepélyt a néphimnusszal zárták be, s így a kölcsönös tisztelet és szeretet kedves emlékeit hozták át az újvère.

— A magyar törvénykezési változtatások kérdése régi, írja a „Presse“, már Forgách gróf fel volt szólítva ily munkálat kidolgozására. Azonban a mellett volt, hogy a munkálat ne valóstítassék octroyálás útján, hanem kir. javaslat alakjában

Erdő, a mely boldog gyermekjátékim S első ábrándimat árnyékolád;

Te agg havas, a melynek föl nem eged Kék homlokán a téli hó soha; Ti vizesési sziklás rengetegnek, Te bérczek ősz szakállá: bús moha;

Te völgy, hol lepkét üttem önfelédten; Te kert, hol azt a rózsát szakítottam; Te méla tó, hol övele merengtem; Te régi seb, az öreg kőrtefán;

S te szent küszöb!... ti mind nem változtok, A régiek mind, — rátok ismerem. De nem ti rám, tudom mint én reátok! Idegen árnyék bolygok köztetek.“

— Szóltam. S könyezve, búsan fordulék meg, Hogy visszatérjek némán, mint jövél, De vállamon egy szelid kezét érzek, S egy nyájas hang maraszt: „ne menj, ne még!“

— Ki vagy te, őserdők szelid dryadja? Nem ismerlek — még sem vagy idegen. Te vagy? kinek nevét bércz-völgy riadja, S hangodra én maradoék siketen?

Nem! nyájas vigasz szavad hangja nekem; Belőle lelkeim új erőt merit: Hogy bár a föld, s bércz-völgye feledékény, De a lelkek egymást megismerik!

Szász Károly.

TÁRCSA.

AZ 1735-KI ZENDÜLÉS TÖRTÉNETE.

Korrajz.

Irtá

K. Papp Miklós.

(Folytatás.)

A zendülés kitörésére, s az előadott esti összecsapásra vonatkozólag közöljük Klossz Mátyás Békés megye akkori alispánjának gr. Bathányi Lajos kancellárhoz küldött értesítését, mely a többek közt így szól:

„Excellentissimo Domino Comiti Ludovico de Battyán magni Hungariae Cancellario Informatio, de praerogato tumultu rusticano. — Excellentissime ac Illustrissime Domine! Domine et Patrone mihi gratiosissime! Ezen mostani zenebona iránt de dato 7-a Maji Bécéből írott Excellentiád levelét tartozó alázatossággal az este vettem, nem tudom micsoda postán tartatott; egyébaránt kötelességem szerint azon tul informatiomat Méltóságodnak alázatosan megküldöttem volna. Ezen zenebonát esupán Péro nevű, Pécska Maros mellett levő helységbeli, rácz kapitány ingerléséből és egy értelméből ki is Aradon sub initium hujus motus megfogottat, 15) és eztet immár meg is vallotta, mind Péro, ugy más társai, kezdette. Micsoda külső potenciától indítottat

15) Ez értesítés 1735. május hava végéről kelt, midőn már a zendülés el volt nyomva, s a vezetők elfogattak.

az országgyűlés elé terjesztessék. E mellett ragaszkodott azon eszméhez, hogy az alsóbb bíróságokban a választás rendszere maradjon fenn. Többek mellett, midőn tapasztalta, hogy az octroyálási irány túlsúlyt nyert, visszalépett; utána később hasonló okból Apponyi, végre Andrássy gróf is. Az egész rendszert átalakító munkálatait végre Lichtenfels báró, az államtanács elnöke fejezte be, s lehet, hogy a ministerium a kész munka szentesítését ajánlotta, habár Mensdorff gróf a kiegyenlítést óhajta, valamint Plener ur is, pénzügyi okokból, a terv ellenében aggodalmaikat fejezték ki. A midőn a dolog végső határozatra került, azon hangulat, mely Magyarországon az octroyálás ellen nyilatkozott, s azon kevés rokonszeny, mely iránta a követek házában előtűnt, többséget szerzett az ellenvéleménynek. A ministerium tehát a közvélemény előtt hajlott meg.

Hogy a horvát országgyűlés megelőzi a magyart, még folyvást beszél: Ha e hír hamis, jegyzi meg a „Presse“, érdemes volna megegyezni, különben Magyarországon azt hiszik, hogy a kormány Zágrábban a szebeni példát szándékozik követni, ezzel nyomást gyakorlandó a magyar országgyűlésre. A magyar szabadelvű körökben Horvátország lehetőleg magasabb fokú autonómiaja szívesen megadatik, s így a kiegyezkedés a horvátokkal nehézség nélkül végbemehetne.

B. Schaguna a most kinevezett román metropolita protopopáéhoz köriratot intézett, melyben azokat hivatalosan tudósítja kinevezetéséről, s figyelmezteti őket, hogy az egyházi viszonyok további rendezetéseig eddigi egyházi hatóságainak kéréségesen engedelmessé kelljenek. E köriratról az is kiténik, hogy a temesvári és versetzi görög-keleti egyházmegyéket a karlovitzi metropolitaság alá rendeltetik, a Karansebesben felállítandó új püspökség pedig a nagyszabeni metropolitaság alá helyeztetik. A karansebesi püspökség a karansebesi, mehadiai, lugosi, facseti, varadiai, székhelyi, versetzi, palánkai, pancsovai és csákovai esperességek közül fog állani; míg a hassiasai, lippai, temesvári, csanádi, kikindai és becskeréki esperességek egyházközségei az aradi püspökség alá rendeltetnek. Az aradi, temesvári és versetzi egyházmegyéket egyes községei a karlovitzi synodus végzése szerint, maguk fogják kinyilatkoztatni, hogy mely metropolishoz akarnak csatlakozni. — Ez ügyet az alsóbb hivatalok fogják tárgyalni, a végelönlétséget a magyar kir. udvari kancellária vagy a hadügy-ministerium elé fog terjesztetni. — A román metropolitaság tehát e szerint az erdélyi s aradi püspökségekből áll, kizárva az aradi szerb egyházi községeket s hozzá csatolva azon román községeket, melyek eddig a temesvári és versetzi püspökségekhez tartoztak. — A nemz. pénzalap feletti határozat a congressust illeti.

A takarékoság rendszerét a „Debatte“ egy ezikke valósíthatnának bizonyítja mindaddig, míg Magyarországgal nem lesz meg a kibékülés. A kibékülés mindennek alapja, úgy mond, s az országgyűlés összehívását egy hétig sem kellene halasztani. Ha meg lesz a kibékülés, következhetik az összes államigazgatás újja szervezése, úgy a hadseregújítás szervezése, végre az adók rendezése, a monopoliások csökkentése s szabadelvű kereskedelmi rendszer behozatala.

Mint a „P. H.“ hallja, közelebb báni tanácskozás fog Horvátországban tartatni, melynek, miként 1860-ban nálunk az esztergami értekezlet működött, feladata lenne, a horvát országgyűlésre vonatkozó előzményekkel foglalkozni, nevezetesen, mint gyanítható, választó-törvény hiányában (?) annak egybehívási módja és szerkezete iránt értekezni.

Az unitáriusok kolozsvári főtanodájában az 1863-ik év első felében tartandó közvizsgálat rendje. Jan. 24-én d. e. 9—12 óráig I. éves theologusok hittanból. 11—12 óráig II. és III. éves theologusok hittanból. d. u. 3—6 óráig VI. és VII. gymn. oszt. hittanból.

25-én d. e. 8—10 óráig I. és II. éves theologusokból. 10—11 óráig II. éves theologusokból. 11—12 óráig III. éves theologusokból. 11—12 óráig III. éves theologusokból. d. u. 3—6 óráig IV. és V. gymn. oszt. vallásból, latin és magyar nyelvből.

26-án d. e. 9—11 óráig I. és II. éves theologusokból. 11—12 óráig II. és III. éves theologusokból. d. u. 3—6 óráig V. gymn. osztály többi tantárgyából.

27-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. és VIII. oszt. számtanból. d. u. 3—5 óráig IV. gymn. oszt. többi tantárgyából. 5—6 óráig vallásos ének.

28-án d. e. 8—12 óráig VI. és VII. gymn. oszt. magyar irodalom történetéből, és a VIII. gymn. oszt. aestetikából. d. u. 3—6 óráig III. gymn. oszt. minden tantárgyából.

29-én d. u. 3 órákor ének- és zene próba.

20-án d. e. 8—11 óráig VII. és VIII. gymn. oszt. bölcselemből. 11—12 óráig VIII. gymn. oszt. görögéből. d. u. 3—6 óráig II. gymn. oszt. minden tantárgyából.

31-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. és VIII. gymn. osztály latin nyelvből. d. u. 3—6 óráig I. gymn. oszt. minden tantárgyából.

Február 1-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. és VIII. gymn. oszt. németnyelvből. d. u. 3—6 óráig VI. és VII. gymn. oszt. görög nyelvből.

2-án délelőtt 8—12 óráig VI. VII. és VIII. gymn. oszt. természettanból. d. u. 3—6 óráig III. elemi oszt. minden tantárgyából.

3-án d. e. 8—12 óráig VI. és VII. gymnás. oszt. világ-történelemből. 3-án d. e. 8—12 óráig a VIII. gymn. oszt. hazai történelemből. d. u. 3—6 óráig I. és II. elemi oszt. minden tantárgyából.

4-én délelőtt 11 órákor az érdemsorozat felolvasása.

Gelencsér birhadt rablófőnök, kinek számos véres merénylete, különösen az általa czinikos társaisal beharagolt megyékben már rémületet költött, s kinek fejére a magas kormány 1000 frnyi díjt tűzött ki, végre bevégző gyilkolások s rablásokkal jelezett fertelmes pályáját. Mint már más oldalról is említve volt, a közbiztonság közlegének erőlyes üldözése elűt Tótországba volt kénytelen menekülni, de ott is utólte őt a boszú igazság sújtó karja, mert hiteles távirati tudósítás szerint, mint a „Sürgöny“ jelenti, ott f. hó 5-kén orgazdájánál az öt szünten üldözö pandurok által kiküldetett, megátadott, s miután lövést kapott, saját kezével vetett véget büns életének. Ez eredmény a közbiztonság tekintetéből annál örvedesebb, mert Gelencsér elcsétele a birhadt rablófőnök utolsója is letűnt s bizton lehet reményelni, hogy garázdálkodó bandája még netán létező tagjainak dacea is végleg megtörtetven, érdemlett bünhődéstket ezek sem kerülhetendik ki.

Fölvívás. Az elmúlt 1864 dik év nem csak szellemi csapásokkal látogató meg nemzetünket, nem csak hazai tudományos és politikai épületünk veszté el derék oszlopait, hanem anyagi létünkre is oly nyomasztólag hatot, hogy földünk népe a mindennapi élet egéto szükségéit is keservesen érezni kénytelen.

A mit Magyarhon szép román 1863-ban az aszály leperzselt, azt bérézeink között a következő évben az árvíz mosta el.

Az árvíz által okozott kár, az ebből folyó szükség hazánkban a Maros mentén mutatkozik legnagyobb mérvben és pedig annyira, hogy azt a jótékony és könyör szelleme, s evel egyesült emberbaráti és hazafini lelkesedés sem képes megszüntetni.

De enyhíteni igen! E czélra tervezem egy „Erdélyi árvíz könyv“ szerkesztését és kiadását, azonban tervem csak akkor válik határozattá, ha irodalmunk nevezetesebb bajnokait megnyerhetem, hogy közreműködési készségük által czélem elérésére segítyt nyújtsanak.

Tisztelettel felkérem tehát hazánk mindazon t. íróit, kik vállalatom iránt részvételt viseltek, sziveskedjenek az ezen czélra szánt szépirodalmi műveiket martius hó 31-ig ev. ref. tanár Mentovich Ferencz urhoz (Maros-Vásárhelyt Kazinczy utca 805. szám alatt) beiktudni.

Maros-Vásárhelyt, január 16 kén 1865.
Lukácsffy Aurél.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, jan. 16. Frigyes Károly porosz herezeg folyó hó 15-kén esti 8 órákor érkezett Bécsbe. A császári udv. vasuti kocsai a magas vendég elé Olderbergig küldetett s itt a posta vasutvonathoz csatoltatott a bécsi indóházban tiszteletörségtől egy osztály katonaság állított fel. A fogadásra megjelent Lipót főherezeg porosz ezredesti egyenruhában, kísértette egy hadsegéd által, ott voltak még gróf Thun altábornagy, Bécs parrancsnoka, b. Werther porosz követ stb. Frigyes Károly herezeg austriai ezredesti egyenruhában és a Mária-Theresia-rend nagykeresztjével, a mint a vonat megérkezett, kinyitott a kocsiból s megölelte, megcsókolta Lipót főherezeget. A katonai zenekar a porosz néphymnust játszotta e közben. A herezeg és főherezeg néhány barátságos szót váltott egymással, valamint az illető kísérettel és két lovas udvari fogaton kocsiztak az udv. palotába. Az indóház körül nagy néptömeg gyűlt össze. A herezeg az udvari palotában azon termekben szállt meg, melyek az ugynevezett birodalmi kancellária közvetlen közelében vannak, s félórával megérkezte után a császár és császárné ő Felsegeik által fogadtatott. Az üdvözlést ő Felsegeik termében 50 terített thea-estély fejezte be. Frigyes Károly porosz herezeg kísérete következő urakból áll: báró Moltke vezérőrnagy, Roos őrnagy, Bernuth őrnagy és b. Loé.

Franciaország. Páris, jan. 12. A páp-sággali összelitkőzések szaporodnak. A poitiersi püspök azt hitte, hogy követnie kell a moulinsi példáját, a kormány pedig szükségének találta őt is az államtanács elé idézni. A hitetető törvény egyik cikkelye szerint a hivatalával visszaelő püspököt közönséges törvényszék elé is állíthatni; de a kormány bizonyosan nem fogja ezt igénybe venni; mert ez csak vértanukká magasztalná a püspököt, s a kormány annyit vétkezett a szabadság ellen, hogy ámbár e tárgynál mellette van a közvélemény, hanem a püspökök védői olyan dolgokat sorolhatnának elő, melyeket a kormány nem örömet fogna hallani. Az egyház és állam teljes szét választásának eszméjéig még nem tudnak fölemelkedni. Ezzel nem akarja levelező azt állítani, hogy minden a régi-ben marad, sőt azt hiszi, hogy a pápaság kibívása meg fogja erősíteni a császár a sept. 15-ki egyez-

mény által szentesített politikáját. A „Moniteur“ a pápa beszédéből, melyet a francia tiszti karhoz intézett, elhagyta azon szavakat, melyekkel a császár egészsége jobbulását kívánja.

A mai legelő udvari dalidóban a császár észrebetöleg sokat társalgott Metternich hggel, minek legbiztosabb következménye az lesz, hogy a hg azonnal megírja Bécsbe mily jól állnak ott a dolgok. Tegnap balhír terjedt el a császár egészsége-ről, ő pedig egész jó kedvű telt sétat est. Egy élezőragó ezt mondta rá: „Aussitôt que le bruit court que l'Empereur est malade, on fait courir l'Empereur.“

A besanconi érsek, a buzgó Mathign bíbor-noktól nem lehetett várni, hogy a moulinsi püspök példáját ne kövesse, s a templomi szószékéről egészen felolvasta a pápai körlevelet. A kormány ezáltal nagy zavarba van hozva, nem csak a püspökök hanem az alsóbb clerus miatt is, mely ugy is nehezen tűri a felette uralkodó kormánypálcát. Azt mondják, általános izgalom uralkodik a pápaság körül a gallican érzelmű püspökök javára. Igen fontos kérdés tehát, elfogadja-e a kormány a püspököktől elébe vetett kesztvőt vagy nem? Ha a dolog nem ténne messzebb, mint a hova a viszonyok viszik, tán legjobb volna az egész mozgalmat magára hagyni.

Páris, jan. 14. A hirlapokban megjelenő ezikkek egyre szaporodnak, s mind egy kaptára vannak szabva, valamint az érsekek és püspökök levelei és allocutiói is. A nyilatkozások egyhangúsága nem lohaszítja az izgatást, sőt azt mondhatni róla, hogy növekedőben van. A kormány hivatalos közegei úján jól tudta, hogy az encyclica az egész országban általános megitkőzést okozott. A „La France“ egy ezikkében az alaptörvények megváltoztatását kívánja. Beszélük, hogy Drouin de Lhuys ismét küldött volna sürgönyt a római udvarnak, a mi nem igen hihető, mert nincs rá semmi ok, miután Sartigeshez intézett sürgönyében már közölte az encyclica hatását. Valószínűbb, hogy a császár fogja trónbeszédében néhány szóval érinteni Franciaországna a pápasághoz viszonylatát.

Páris, jan. 16. A „Monde“ tiltakozást közöl Bonald lyoni érsektől. Maig mintegy 40 tiltakozás küldetett be. Donnat Bordeauxból levelet intézett volna a pápához, melyben sajnálkozását fejezi ki a bulla által előidézett villongás felett. Antonelli bíbornok, ki más tizenhárom bíbornokkal ezen rendszabályt korszerűtlenné nyilváníta, hírszerint megakadályozá, hogy a syllabus a „Giornale di Roma“-ban kinyomassék. Lehetségesnek tartják, hogy a senatus tiltakozni fog Mathieu bíbornoknak megidézése ellen. Azt is hallani, hogy a vallásos kérdésnek a hirlapokban korlátlan vitatása meg fog szoríttatni.

Olaszország. Turin, jan. 12. A kormány közelebb tudatni fogja hivatalosan a követségekkel, hogy a kormányzék Florenczbe tétetik át. Ezen közlemény zavarba fogja hozni azon kormányokat, melyek nem szakitottak ugyan egészen Olaszországgal, de nem is ismerték még el egészen. Diplomataik, vgy consulsági ügynökeik mintegy itt feledtek elhagyott állomásaikon; s ezen viszonynak meg kell változni, ha majd arra kerül a sor, hogy az idegen képviselők kövessék a királyt új székvárosába.

Németország. Berlin, jan. 16. Az országgyűlés elnökétől 256 szavazat közül 222 szóval, Grabow választatott meg. Beszédében megköszönte a ház iránta tanusított bizalmát. Főlemli a szabadelvűek ellen elkövetett alkotmányellenes tetteket, melyek azt tanusítják, hogy a szabad elvek száműzve vannak Poroszországból s így kiálta fel: a kormány a háboru eredményeire támaszkodva, meg akarja alázni a házat, meg akarja semmisíteni az alkotmányt; de ez nem fog megtörténni, mert a porosz nép és képviselői eskült tettek az alkotmányra. Idézi a király ama szavait: „az áll a győzelem szikláján, a ki a jog szikláján áll“ s kimondja, hogy ez a ház jelszava; e zászló alatt reméli az egyetértést s az alkotmány fentartását.

Berlin, jan. 17. Eulenburg belügyminis-ter tiltakozik az elnök tegnapi beszéde ellen, a kormány nevében; az elnöknek szerinte nincs joga a ház megalakulása előtt, az ügyek taglalatába becsatkozni. A kormány sajnálatát fejezi ki az elnöki beszéd fölött, de azért kibékülési törekvéseihez még hű marad. Grabow azt válaszolja, hogy kötelességének tartotta az ország helyzetéről való nézeteit elmondani, nem hiszi, hogy a ministernek joga lenne ilyen szemrehányásokat tenni. A conservativ töredék válaszfeliratot indítványoz a királyhoz.

Berlini kormánylapok azon eszmét pengetik, hogy Bajorország kilépni szándékozik a német Bundból, hogy Franciaországgal szövetségessék. Azzal gyanusítják, hogy Tirolra vetette szemeit, ezt kívánván a velencei kérdés megoldása körül teendő jó szolgálatok jutalmául. A berlini lapok közül már többen nyilatkoznak a király trónbeszédéről; valami különös kiemelni valót azonban nem mondanak. Abban egy véleményen vannak, hogy a trónbeszéd a bel villongás kiegyenlítéséhez nem igen nyújt felhasználható eszközt. Csak a „Nat. Ztg“ találja, hogy a budget jognak a trónbeszéd általi elismertetése „az államférfiui felfogással bíró gyakorlati politikuskoknak“ kezükbe adja az ahoz való eszközt, hogy a kormány részére a multért

kárpótlás adassék; és hogy ha most katonai terv e zetek terjesztetnek elő, a költségvetésre nézve megegyezést eszközölni. A költségmegszavazási jog elismerése nélkül nincs compromissum, — mondja a belkérdeésekben sokkal szabadelvűbb „Voss. Ztg.“ — A kibékülés egyenesen attól függ, hogy hogyan viseli magát a kormány ezen főpontra nézve. Schleswig-Holsteint illetőleg megegyezéssel constatatja a „Voss. Zeitung“, hogy „a porosz kormány nem szándékozik megengedni, miszerint ott egy kis állam képződjék.“ A képviselőházat arra bírja fel a „Voss. Ztg“, hogy felelje előbbi határozatait, mivel most kell ezen ügyet igazán politikai szel-lemben rendbe hozni; azaz bekebelezni a hgségeket. „Az Augustenburgiakodásnak másod vonalba kell szoríttatni“, mondja a „Voss. Ztg.“ A „Spen. Ztg.“ ugy találja, hogy a trónbeszédet az újra feleltdt porosz önbizalom s az újabb feladatok öntudata lengi át.

Orosz- és Lengyelország. Varsó, jan. 11. Tegnap, az orosz újév napján, nagy elfogadás volt a helytartónál, és este bál a királyi várban. Mint a „Dziennik“ állítja, már rég nem jött össze ott oly nagy számú, és legkülönbözőbb elemekből álló gyülekezet. A magasabb és középosztályból 800-on felül vettek részt a mulatságban. A tánczolókat közt számos lengyel férfit és nőt lehetett észrevenni.

Constantin orosz nagyherezeg kinevezetését az orosz államtanács elnökétől szabadelvű értelem-ben magyarázzák. Szabadelvű, emelkedett szellemétől, emberies érzületétől, széles körű gyakorlati ismeretétől sok jót várnak Oroszországban.

Portugall. Lissabon, jan. 8. A ministerialis „Journal do Comercio“ írja: „Az időszaki sajtó, mely teljes szabadságát élvezi, az encyclicát közzétette. Mindazáltal remélik, vagyis inkább meg vannak győződve, hogy a portugalliai kormány nem fogja királyi szentesítését adni ezen okmányhoz, melynek felforgató tanai alkotmányunk és összes jogaink alapját fenyegetik.“

Amerika. U. J. York, jan. 5. Hire terjed, hogy Porter tengernagy hajója Wilmington mellől eltávozott. Thomas tbk előnyomul. Petersburg mellett kísérlet történt a Dutschgap-esatorna megnyitására, de sikertelenül. Hírlik, hogy Fessenden és Seward ministerek leköszöntek. Savannah lakosai meetinget tartottak, mely Georgiának az uniohoz csatlakozását mondta ki.

U. J. York, jan. 5. Hood tábornok átlépte a Tennessee folyót. Granger tábornok Mobiletől 30 mértföldnyire áll.

Ujabb. Bajorországban az encyclica annyira felizgatta a népet, hogy már is azt akarják kérelmezni az országgyűlésnél, vegye ki a népnevelési felügyeletet és tanítást a clerus kezéből. A hesseni nagyhercegségben még nagyobb visszahatást szült a római szék felszólalása.

Bukurest, jan. 16. A senatusban Philipesco indítványozza: nyilváníttassék Kuza dynastiája a fejedelemségben örökösnek.

Pétervár, jan. 16. Hivatalosan jelentik, hogy Konstantin nagyherezeg a birodalmi tanács elnökévé neveztetett ki.

Berlin, jan. 17. A „Publicist“ a legközelebbi osztrák-porosz sürgönyváltásból azt következteti, hogy Austriával huzamos ideig nem lehet szép szerével kijöni. A „Volks Ztg.“ azt tartja, hogy az Austria által kívánt aequivalens alig ha nem abból áll, hogy Austria Baden felvidéke iránt emelt igényei érvényesíttessenek. A „Schl. Holst. Corr.“ szerint, már lépések tétettek, hogy az Elbehercegségek a német-osztrák vámegeylethez csatoltassanak.

Páris, jan. 17. Spanyolország elismerendi Olaszországot, mihelyt a székhely Florenczbe lesz áthelyezve.

Turin, jan. 17. Corfuból jelentik, hogy a várost számos fegyveres paraszt fenyegeti. Földbirtoklasi törvényt kívánnak. Nagyobb zavargásoktól tartanak.

Páris, jan. 18. A „Patrie“ írja: Az afrikai keleti partokon levő francia hajó-hadtól jelentik, hogy az adeni katonai parrancsnok megtagadta az elégtételt az „Orne“ francia tisztjeinek bántalmazásáért; a kormány valószínűleg Londonba sürgetendi az elégtételt.

Berlin, jan. 18. A conservativ párt, a felirati javaslat rendén, támogatni igéri a a kormány kibékülésre irányzott törekvéseit, de csak ugy, ha az ország alkotmányos jogai elismertetnek, mit a kormány három évi eljárása kétségbe vont. A kiegyenlítés csak ugy létesíthető, ha az országgyűlésnek a költségvetés megállapítása körüli jogai elismertetnek, az újra szervezés pedig lehető takarékoságot tanusítand. A porosz népet a hadsereg újabb tényei arról győzték meg, hogy a két évi szolgálattidő elégséges.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Államadósság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5% es nemzeti kölcsön	100	80 20	Osztrák Lloyd	91	92
5% es metalliques	100	72 20	Dunagőzhajózási	95	96
4 1/2% es	100	63	Allamvaspálya	900	116 25
1839-dik évi teljes	100	157	Lomb-velencei	105	112 50
1839-dik " ötöd rész	100	155 75			
1854-dik " teljes	100	89			
1860-dik " teljes	100	95 70			
1860-dik " ötöd rész	100	98 10			
Záloglevelek.			Részvények.		
Nemzeti bank 10 éves	5%	102	Hitelintézet	200	183 10
" kisors. ezüst.	5%	94 40	Bankrészvény	—	798
" oszt. 6.	5%	89 80	Alsó-osztr. esc. bank	500	598
Gall. hit. int. osztr. ért.	4%	73	Lloyd	500	233
Magyar földhitelintézet	5 1/2%	80 90	Dunagőzhajózás	500	464
" 10 év. jöv. jegy	6%	100	Pesti lánchíd	500	350
Földterhementesítési köte-			Északi vasút	1000	186
lezvények.			Allam	500	204 10
5% es magyarországi	100	73 75	Déli	200	247
" erdélyi	100	71 25	Nyugati	200	136 50
" horvát	100	74	Tiszai	200	147
Sorsjegyek.			Váltók (devisek)		
Hitelintézet	100	126 50	három hónapra.		
Dunagőzhajózási	100	85 50	Angsburg 100 dh német fr.	4 1/2%	97 20
Triest	100	108 50	Frankfurt 100 g. 45. 00	—	97 25
Essterházy herceg	40	103	Hamburg 100 bankmark	3 1/2%	86 70
Salm	40	33	London 10 ft. sterling	3%	114 80
Pálffy	40	29 50	Páris 100 frank	4%	45 75
Clary	40	29	Pénzmenek.		
St. Genois	40	29 50	Korona	15	80
Budai	40	26 25	Császári arany	5	43
Windischgrätz	20	17 50	Recezés	5	43 1/2
Waldstein	20	19 50	Napoleon's or	9	22
Keglevich	10	14	Orosz imperialok	9	45
			Porosz pénztári utalvány	1	72
			Ezüst	114	25

Át né z é s e
a kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:
Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.
Szeged, Brassó, s Oláhországba naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponként d. u. 6 órakor.
Lengyelhon északi részébe, úgy Bukovina és Moldvába
Csernovicz felé, valamint Válaszút, Dézs, Nagy-Bánya és Beszter-
terezére naponként esteli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilagy-Somlyón át: N. Károlyra na-
ponként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:
Magyarhon- és külföldről, névszócint: Bécsből, Pestről, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N. Váradról naponként 2-3 óra tájban.
Szeged felől, Brassó felől, M. Váásrhelyről, Abrudbányáról, Zalah-
náról, Temesvárról és Torláról naponként reggeli 8-9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagybányai le-
posta naponként reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz. Somlyón át naponként reggeli 6 órakor.
Mocsról naponként reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekerposta indul:
Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor.
Szegedre és Brassóba stb. naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponként d. u. 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterezére, Dézsre naponként esteli 6 órakor.

A szekerposta érkezik:
Bécs, Pest és Nagy-váradról naponként d. u. 2-3 óra közt.
Szegedről s Brassó felől naponként reggeli 8-9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponként reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterezéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli
11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezte után. — Szállítási díj 8 ft 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordáig 2 ft 10 kr. N. Enyedig 4 ft 38 kr. K. Fejérvárig 6 ft 56 kr. Szászsebe-
sig 7 ft 35 kr. Szegedig 10 ft 40 kr. Brassóig 18 ft.
Brassóból N. Szegedre kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N. Szegedről Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonatokon gyorslovak is kaphatók minden időtáiban.

Alsó ausztr. mérő: vagy is két nagy véka.

Erdélyi	Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	Marhabús fontja.
piaczi árak:	k r a j e z á r o k b a n .					
Beszterce janár.	3.	324	—	160	64	240
Brassó " "	13.	334	192-172	200-197	98-92	286
Dézs " "	10.	260-240	160-140	—	90-70	180-170
K. Fejérvár " "	14.	348-338	200-180	—	130-120	150-140
M. Váásrhely " "	12.	372-370	200-190	—	100	244
N. Enyed " "	5.	360-330	240-220	—	120-100	160-156
Szamosújvár jan.	16.	240-220	140-130	—	100-90	160-140
Szászváros " "	7.	360-340	220-200	—	130-124	170-160
N. Régen " "	12.	320-300	183-170	140-130	80-70	260-150
N. Szeged dec.	13.	373-320	273-200	—	127-113	240-213
Sz. Udvarhely jan.	7.	400	210	—	85	300
Torda jan.	7.	346-280	186-170	134-125	96-96	160-150

Gabonaár Kolozsvárt jan. 19-kén 1865.

(Bécsi mérője osztrak értékben.)
Tisztabúza 2 ft 80 kr. Elegybúza 2 ft 25 kr. Rozs 1 ft 50
kr. Árpa — ft — kr. Zab — ft 80 kr. Török-búza 1 ft 50 kr.
Pityóka — ft — kr. Marhabús 13 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 1561. 1864.

jogi.

Árverési hirdetemény.

Nemes Aranyosszék törvényszékétől ezennel közhírré tétetik, miszerint folyó év február hava 22 én reggeli 10 órakor a törvényszék irodájában Intzédi Samuelné, szül. Mohai Katalin hagyatékához tartozó 16884 osztr. értékű forintra becsült, Alsó fejemegében Szent Benedeken és Ispánlakán fekvő következő javai n. m. Sz. Benedeken, egy tágos kiterjedésű udvar telek a rajta lévő udvar lakkházzal, és gazdasági épületekkel, úgy szintén a hozzá tartozó szántókkal, kaszáló rétekkel, jól kiállított szőlőkkel, erdővel, legelő, és koresmai jogokkal; továbbá az Ispánlakai csak is szántó-földből, és kaszáló-rétből álló jószág rész, a hozzá tartozó u. m. száraz vámi, koresmai joggal nyilvános árverezés útján örök áron el fognak a többet ígérőnek adatik.

Venni szándéklók a fennirt becs ár után 10% bánatpénzt tartoznak letenni, addig az árverezéshez nem fognak bocsáttatni. A többi árverezési feltételek itten a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Végre a venni szándéklóknak, magok tájékozásul tudtúl adatik, hogy a fenn irt javak öszv. 263. Cat. hold és 913 négyszeg öl kiterjedésűek.
Aranyosszék törvényszékétől F. Vizezen, január 16 án, 1865.

5388. 1864.

(15)

(2-3)

Hagyatéki hitelezők összehívása.

Nemes Kolozs megye id. törvényszéke ezennel felszólítja mindazokat, kiknek mint hitelezőknek az 1862 october hó 21-kén Marosvásárhelyt végrendelet hagyása nélkül elhalt báró Josinczi Miklós hagyatéka ellen követelések van, hogy igényeik bejelentése és igazolása végett 1865-dik évi mártius hó 15-én d. e. 9 órakor ezen törvényszék előtt személyesen, vagy meghatalmazottjaik által, a szük-
sleges okmányokkal együtt jelenjenek meg, vagy a kitűzött időig bejelentéseiket írás-
ban nyújtsák be, mivel ellenkező esetben a hagyatékhoz, ha az a bejelentett köve-
telések által kimerítették, további igényük csak annyiban leend, a menyiben őket zálogjog illeti.
Kolozsvárt, 1865 január hó 10-kén. Sulutz, t. jegyző.

5353. 1864.

(16)

(2-3)

Nemes Kolozs megye id. törvényszéke közhírré teszi, miszerint Kern Imre fel-
peresnek a gróf Csáky György csödtömege alperes ellen o. é. 23.000 ft tőke kö-
vetelése és járuléki felbajtása végetti végrehajtásos ügyében 1864 november 3-kán
4592 sz. a. kelt végzéssel elrendelt árverezés foganatosítása az alperes csödtömege
által előmozdított felfolyamodás következtében felfüggesztetik.
Kolozs megye törvényszékének Kolozsvárt, 1864. év december 13-án tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(276)

(11-24)

Vastartalmu szörp vörös chinából.

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerészek Párisban, rue de la Feuillade 7. sz.
Ez új gyógyszer, folyékony és kellemes alakban, két alkatrészből áll, a me-
lyeket eddig felolvasztás nélkül nem lehetve vegyíteni, t. i. vashó, a vér eleméből, és
chinahéjből, egy a legnevezetesebb gyógyszerből. E gyógyszert legjobb sikerrel
használják mindazon esetekben, a hol az erők s a vér rendes állapotának visszaállítá-
sáról van szó. Fiatal leányok sárga arczzsine, gyomorhajog, étvágyhi-
ány, megromlott emésztés, vér-vizkór, vérhiány, a hólygek rendet-
lenségei sat. gyorsan meggyógyulnak vagy enyhülnek ezen, Franciaországban
egészség fenntartóul használt gyógyszerrel.
Kapható az osztrákbirodalom minden nevezetesebb gyógyszerártaiban.
Kolozsvárt: WOLFF J. gyógyszerártaiban kapható.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Harmath Józsefnél Tordán, Wit-
tich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S. Udvarhelyt,
Barthos Domokosnál S. Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagenyen-
den, Sindel Károlynál Brassóban k a p h a t ó:

Emléklapok Kolozsvár előkorából.

Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akademia és
erdélyi Muzem-egylet levelező tagjától.
Borítékba fűzve 40 kr.

A Hora-támadás története.

Irtá id. gróf Teleki Domokos. Ára 1 ft 80 kr. oszt. ért.
Az osztrák birodalom államtan kézikönyve.
Különös tekintettel a magyar korona országaira. A legújabb statistikai ada-
tok kal. Főtanodák használatára röviden öszszeszedte Reisenhoffer Ru-
dolf, cs. k. postaigazgatósági-fogalmazó. Ára 1 ft oszt. ért.
Zsigmond Vilmos. Bányatan. Kiváló tekintettel a köszönbányá-
szatra, a kutatás, furászat, s az ártézi kúta. Ábrákkal ára 4 ft.

A Girondiak története.

Irtá Lamartine A., fordította Jánosi Ferencz. Az egész munka 10
kötetben fog megjelenni, minden kötet ára 1 ft. A két első kötet már
megjelent.

Képek a természetből. A felszárult növényeknek Vagner Ármin
után felmutatja Kovácsi Antal. 10 könyomatu képpel. Ára 1 ft.

Józsika Miklós **Emlékiratai** I. Kötet. Gyermekkor. Ára 1 ft.
Robinson Crusoe, élete és kalandjai. Angol után átdolgozva. A nép-
számára. Ára 50 kr. Diszkötés 1 ft.

Ifj. Dumas Sándor. **A Kaméliás hölgy.** (Gautier Margit). Regény
2 kötet. Ára 1 ft.

Hugó Victor, **Egy halálra ítéltnek utolsó napja.** Francziából Zi-
lahy Pál, 50 kr.

Kempelen Győző. **Két úr.** Regény. 4 kötet. 4 ft.
Dr. Peregriny Elek. **Általános neveléstan.** Ára 2 ft.

Jókai Mór. **Milyenek a nők?** Elbeszélések. 2 köt. 2 ft.
Bartalus István. **Két dudás egy csárdában.** Regény a magyar
zenész életből. 2 köt. Ára 1 ft 50 kr.

IZIDORA DALAIBOL.

A kolozsvári jótékony nő-egylet javára. Ára 60 kr.
Diszkiadás 1 ft 60 kr.

Két tündérvilága vagy Szaif Züliázán szultán.
Arab regé. Aty bey után fordította Orbán Balázs. Két rész egy kö-
tetben kötve 2 ft. Diszkiadás, 4 könyomatu képpel, 3 ft.

Történelmi gyöngyök.

Gyűjtés betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi
pap Ara kemény kötésben 1 ft 60 kr.

Erdély a rómaiak alatt.

Kütfők nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi
tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja. Az Erdélyi
MuzemEgylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély
térképével. Ára 1 ft 50 kr. oszt. értékben.

„Osztrák postaügy” kézikönyve.

Irtá Reisenhoffer Rudolf, cs. kir. postaigazgatósági fogalmazó. Ára
e 20 ivre terjedő 8-adrét alaku kötetnek 2 ft o. ért.

„Elorzott végrendeletek”

Regény. Irtá L. BODOR LASZLÓ. Ára 1 ft 20 kr. oszt. ért.

Róma és a római birodalom történetei.

Lamé Fleury után magyarítá Szabó György, tanár. Két rész
két kötetben 2 ft.

A Kosztolányi hölgyek.

Történeti regény, két kötetben. Irtá P. Szathmáry Károly.
Ára 2 forint o. ért.

Szűnnapi kirándulás Erdély nyugoti hegyei közé.

Honunk ifjusága számára. Irtá Ompolyi. Öt tájképpel.
Ára 60 kr o. é.

Elv és előítélet.

Regény a magyar társadalomból. Irtá Halmágyi Sándor.
Ára 1 ft 80 kr.

Az Általános POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV

II-dik füzet

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legújabb időig meg-
jelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és uta-
sító jegyzetekkel ellátva.

Irtá Hilibi HALLER KÁROLY,
a kolozsvári kir. jogakademia az által. polg. törvénykönyv, váltó- és ke-
reskedelmijog, esőrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az
igazságügyi elmél. államvizsgálati bizottságnak tagja.
Egy füzet ára 1 ft 80 kr oszt. értékben.

Kolozsvári nagy Naptár

1865-dik évre.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 ft o. ért.

Özv. Polez Antalné

Legújabb izlés szerint készített férfi
és női álorcász (MASZK) öltönyeit
tisztelettel ajánlja a nagyméltóságú pártó-
lónak.

Raktára: Seta'er utca 21 sz. alatt
a „Domino” czim alatt.

Haszonbéri hirdetés.

Özv. gr. Haller Lajosnőnek ns Torda-
megyében, M. Váásrhelytől 3 órányi távolra
fekvő M. Rűcsi tagosítás alatti birtoka,
az ahoz tartozó részekkel, jövadalmaikkal,
szükséges lakházzal, minden gazdasági épít-
letekkel, 16 darab béres ökörrrel, s minden
gazdasági eszközökkel felszerelve, az 1865-
iki évi Szentgyörgy napon kezdve
haszonbérbe kiadandó.

Értekezhetni iránta M. V á s á r h e-
ly en, a Szent-Miklós utcában, a 775 szá-
mú ház tulajdonosával.

Eladó ház. (5-6)

A külmonostor utcában 173 és 174
sz. alatti telek, a rajta lévő épít-
letekkel együtt, szabad kézből örök
áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonosnővel a fent-
irt szám alatt.

Hirdetemény.

A néhai Seibriger György ha-
gyatékához tartozó, Marosvásárhelytől a
„Széchenyi” téren fekvő 535 szám alatti
ház, 1865 november 1-ső napján kezdődő-
leg legalábbis hat egymásután következő
évekre bérbe adatik.

Ezen a piac legjobb részén fekvő
házzal van a bor, pálinka és sőr árul-
hatási jog összekötve; egyszersmind át-
adathatik vállalkozónak a kőonkai határon
Marosvásárhelyhez nagyon közel, az or-
szágot mellett fekvő két hold kiterjedést
föld, melyre egy serfőző-ház építhető.
Szó- vagy bérmentes írásbeli tudako-
zódásra bővebb felvilágosítással szolgáland
alólt.

Marosvásárhelytől, 1865 január 13-án.
Dr. SCHEITZ ANTAL,
országos ügyvéd és az érdekeltektől
gondnoka.

Egy zongora tanító

kerestetik Tordára, ki más hangszerből,
valamint az énekből is tudjon oktatást ad-
ni. Bővebb tudósítást nyerhetni Tordán
kereskedő Harmath József urnál.

Haszonbéri hirdetés.

Ujfalvy Lajosnak, a Radnoth — Vá-
sárhelyi országot mellett Marosvásárhely-
től 2 órai távolra fekvő Buzás-bese-
nyői birtoka, egy eszép-íedél alatti 9
osztályból álló bel épülettel, alatta lévő
nagy pinczével, és minden szükséges jó
karban lévő gazdasági épületekkel az 1865-
dik évi Szentgyörgy napjától számitandó
3 vagy 6 egymásutáni következő évekre
haszonbérbe kiadandó.

Értekezhetni iránta a tulajdonossal
Marosvásárhelyen a Szentmiklós ut-
czában 713 számú házában.